

Fylkesmannen i Nordland
Statens Hus
8002 BODØ

Vår dato: 05.11.2015
Vår ref.: 200805863-6
Arkiv: 323
Deres dato: 08.06.2015
Deres ref.: 2011/9453

Saksbehandler:
Seming Skau
22959417/shs@nve.no

NVEs uttalelse til forslag til revisjon og plan for utvidelse av Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark og omkringliggende områder - Nordland fylke

Det vises til brev datert 08.06.2015 om høring av forslag til revisjon og plan for utvidelse av Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark og omkringliggende verneområde, samt skisse til forvaltningsplan. Høringen er delt inn i planlagte utvidelser i Rana og Rødøy kommuner, revisjon av eksisterende vernebestemmelser, avgrensning og verneform og skisse til forvaltningsplan.

Innenfor foreslåtte nye verneområder er det registrert vannkraftpotensial som er behandlet eller er under behandling i Samlet plan for vassdrag som kommenteres nærmere under. Forøvrig har vi ikke kjennskap til andre realistisk utnyttbare energiresurser i området.

Nattmoråga kraftverk med en installert effekt på 4,5 MW og midlere årsproduksjon på 11,8 GWh fikk unntak fra Samlet plan i 2004.

Stelåga kraftverk som utnytter vannkraftpotensialet i Indre og Ytre Stelåga er under behandling i Samlet plan. Planlagt installert effekt er på 14 MW og beregnet midlere årsproduksjon er på 64 - 70 GWh. Vannene Storvikvatnet og Indre Stelåvatn er foreslått regulert. Norges vassdrags- og energidirektorat og daværende Direktoratet for naturforvaltning ble ikke enige om plassering i Samlet plan og saken ble løftet til departementene. Det vises til brev fra Klima- og Miljødepartementet til Rødøy-Lurøy Kraftverk AS datert 18.03.2014 (vedlagt) om at endelig stilling til spørsmål om unntak fra Samlet plan for Stelåga kraftverk vil avgjøres gjennom sluttbehandlingen av forslaget til utvidelse og revisjon av Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark. Det er presentert en alternativ grense for Melfjorden landskapsvernområde og Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark som ser ut til å ta hensyn til utbyggingsprosjektet Stelåga kraftverk.

Grensen for Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark er foreslått flyttet ned til Austerdalsvatnet. I Samlet plan er det tatt opp til behandling et prosjekt som utnytter fallet mellom Austerdalsvatnet og Svartisvatnet. Det er planlagt å benytte Austerdalsvatnet som reguleringsmagasin mellom naturlig overløpsterskel på kote 214 og eksisterende tappetunnel på kote 208. På kart er høyden på vannet oppgitt til kote 207, mens i høringsdokumentet er naturlig vannstand anslått til kote 212. Planlagt installert effekt er på 30 MW og midlere årsproduksjon er beregnet til 93 GWh. Under forutsetning av at forslag til vernegrense følger naturlig vannstand ser det ut til at prosjektet blir liggende utenfor foreslått verneområde. I brev fra daværende Direktorat for naturforvaltning datert 07.10.2008 (vedlagt) legges det til grunn at forholdet

E-post: nve@nve.no, Postboks 5091, Majorstuen, 0301 OSLO, Telefon: 09575, Internett: www.nve.no

Org.nr.: NO 970 205 039 MVA Bankkonto: 7694 05 08971

Hovedkontor
Middelthunsgate 29
Postboks 5091, Majorstuen
0301 OSLO

Region Midt-Norge
Vestre Rosten 81
7075 TILLER

Region Nord
Kongens gate 14-18
8514 NARVIK

Region Sør
Anton Jenssensgate 7
Postboks 2124
3103 TØNSBERG

Region Vest
Naustdalsvn. 1B
Postboks 53
6801 FØRDE

Region Øst
Vangsvieien 73
Postboks 4223
2307 HAMAR

mellom bruk og vern avklares gjennom prosessen om mulige utvidelser av Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark.

Foreslåtte nye verneområder grenser inntil en sentralnettslinje. Statnett AS er på høringslisten og kan dermed gi høringsuttalelse om sentralnettet.

På høringslisten ser det ut til at områdekonsesjonærer som Helgelandskraft AS, Dragefossen Kraftanlegg AS og Nordlandsnett AS mangler.

Det forutsettes at de generelle retningslinjene om forholdet mellom vassdrags- og energianlegg legges til grunn.

Med hilsen

Fredrik Arnesen
seksjonssjef

Seming Skau
senioringeniør

Dokumentet sendes uten underskrift. Det er godkjent i henhold til interne rutiner.

Vedlegg: 2

Kopi til:

Olje- og energidepartementet v/Wencke Langlie

SWECO Norge AS
Pb. 400
1327 Lysaker

200703709 - 5

EMR/7SL
521

200702185 - 4

EMR/7SL
521

KONTAKT

Deres ref.:

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2007/3143 ARE-PI-OKS

Dato:
07.10.2008

Arkivkode:
156.CAAZ

Søknader om unntak fra Samlet plan for prosjekter i Ranavassdraget; Svartisdal kraftverk og Raudfjellet kraftverk, Rana kommune i Nordland.

SWECO Norge AS har på vegne av Miljøenergi Nordland søkt om unntak fra Samlet plan for to prosjekter i Ranavassdraget; Svartisdal kraftverk og Raudfjellet kraftverk (også kalt Hjartås kraftverk). Søknadene ble sendt inn tidlig i 2007, men endelig behandling har blitt utsatt fordi det har vært vurdert å samkjøre behandlingen i Samlet plan med likeartede prosesser i vanddirektiv/vannforvaltningsforskrift. Vi beklager dersom denne tidsutsettelsen har medført praktiske problem.

Prosjektene

Det er søkt om unntak for to prosjekter. Prosjektet Svartisdal kraftverk skal utnytte fallet mellom Austerdalvatnet og Svartisvatnet. Vann føres i dag mellom vannene via en tunnel bygget i 1959. Tunnelen ble bygget for å forhindre ukontrollerbare flomtappinger men utnyttet ikke til kraftproduksjon. Austerdalsvatnet forutsettes regulert 6 meter. Med en installert effekt på ca 30 MW er den årlige normalproduksjonen beregnet til 93 GWh.

Prosjektet Raudfjellet kraftverk (Hjartås kraftverk) er skissert med 2 alternativer. Alternativ A, som prioriteres av søker, skal utnytte et fall på 85 meter i Raudfjellfossen i Ranaelva og fallet i nedre deler av Bjøllåga. Med en installert effekt på 35 MW er den årlige normalproduksjonen beregnet til 117 GWh. I alternativ B er overføringen fra Bjøllåga utelatt. En installasjon på 15 MW vil gi en årlig produksjon på 51 GWh.

Fylkesmannen i Nordland ønsket primært at disse sakene ikke behandles i Samlet plan nå. Ranavassdraget er et av vassdragene som er med i fase av gjennomføring av EU's vanddirektiv og forskrift om vannforvaltning. Det vil si at det skal lages forvaltningsplaner for vassdraget. I tillegg er det betydelige småkraftressurser i vassdraget, og eldre konsesjoner kommer snart opp til revisjon. Fylkesmannen mener at det er behov for å se alle disse prosessene i sammenheng og legge til rette for

en helhetlig forvaltning gjennom forvaltningsplanlegging etter vanddirektiv/vannforvaltningsforskrift.

Fylkesmannen kommenterer i sin tilråding spesielt alternativ A for Raudfjellet kraftverk. FM legger her til grunn at dette alternativet kommer i konflikt med en utvidelse av vernet for Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark der fylkesmannen har startet utredningsarbeidet. I tillegg legger fylkesmannen til grunn at prosjektet vil være i konflikt med de føringene som er lagt for forvaltningen av Bjøllåga i forbindelse med den siste suppleringen av Verneplan for vassdrag, og frarår videre arbeid med dette alternativet.

Fylkesmannen kommenterer i liten grad eventuelle konflikter med miljøinteressene i sin vurdering av prosjektet Svartisdal. I ettertid viser det seg at også dette prosjektet ligger delvis innenfor den nylig meldte mulige utvidelsen av Saltfjellet- Svartisen nasjonalpark. Forslaget innebærer at Austerdalsvatnet blir en del av nasjonalparken. Konflikt med en mulig utvidelse av nasjonalparken var ikke nevnt i fylkesmannens Samlet plan uttalelse fra 2007.

DNs vurdering

DN deler fylkesmannens syn om at det hadde vært en fordel å se alle pågående prosesser i Rana-vassdraget i sammenheng, og forsøkt en helhetlig planlegging i tråd med vanddirektivets/vannforskriftens intensjoner. De nødvendige avklaringer for en slik tilnærming har det så langt ikke lyktes å få. Av hensyn til søkers behov for en forutsigbar framdrift vil derfor saken fullføres nå. DN legger også til grunn at det er fattet vedtak i Stortinget som også vil være med å styre behandlingen i Samlet plan.

I saksbehandlingen har fylkesmannen ikke gjort en særskilt vurdering av konfliktpotensialet for prosjektet Svartisdal kraftverk, men begrenset seg til å komme med synspunkter om innhold og innretning av et eventuelt utredningsprogram. Fylkesmannen i Nordland har nylig meldt om oppstart for en utvidelse av Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark. Austerdalsvatnet ligger innenfor arbeidsgrensene til de aktuelle utvidelsene. Områdene rundt Austerdalsvatnet ble vurdert for vern ved opprettelsen av nasjonalparken, men holdt utenfor på grunn av kraftinteressene.

Kraftutbygging i området ble behandlet i St. meld. nr. 37 (2000-2001): Vasskrafta og kraftbalansen. Behandlingen av meldingen (Innst. S. nr. 263 (2000-2001)) medførte at nye utbygginger i Saltfjellet-Svartisenområdet (Bjøllåga, Melfjorden og Beiam) ble stanset. Stortingsflertallet ga sin tilslutning bl.a. til at Statkraft skulle instrueres til å stanse utbyggingen av Melfjord – som bl.a. omfattet en overføring av Austerdalsvatnet. Austerdalsvatnet et omtalt spesielt i innstillingen: *"Flertallet viser til at utbyggingen vil ha en produksjon på 478 GWh. Den vil innebære etablering av 4 dammer i et unikt naturområde. Austerdalsvatnet vil bli regulert gjennom 4 m oppdemning og 13 m senking. Til vannet går det en bretunge som fremdeles kalver. Storavatnet vil bli oppdemmet med en fyllingsdam ved utløpet. Dette vil gi en regulering på 27 m heving og 44 m senking. I skjønnnet ble det lagt til grunn at fiske i Storevatnet blir totalskadet."* En utbygging av Svartisdal kraftverk vil innebære at et delprosjekt av en større utbygging som Stortinget allerede har avvist blir tatt i bruk for kraftproduksjon. Et mindretall på Stortinget ba om "... at det foretas supplerende konsekvensutredninger bl.a knyttet til konsekvensene for Ranafjorden og Melfjorden. For å redusere negative natur og miljøkonsekvenser må det iverksettes nødvendige avbøtende tiltak før endelig tillatelse gis." Mindretallet støttet her fylkestinget i Nordland fylkeskommune som ønsket en

supplerende konsekvensutredning og uttalte: *"Nordland Fylkesting ber om at man nøye gjennomgår Melfjordprosjektet for å se om det kan la seg realisere uten vesentlige inngrep i naturen."*

Med utgangspunkt at Melfjordutbyggingen ble skrinlagt har spørsmålet om vern av Austerdalsvatnet og nærområdene rundt blitt tatt opp igjen. Søknaden om unntak fra Samlet plan ble sendt inn før de aktuelle arbeidsgrensene for en utvidelse av nasjonalparken var kjent. I St.meld. nr. 37 (2000-2001) sa imidlertid regjeringa at *"Etter at Stortinget har handsama denne meldinga, vil Regjeringa vurdere dessa naturområda på nytt med tanke på å sikra dei gjennom bruk av naturvernlova"*. Arbeidet med å dokumentere naturverdier i området viser at det er betydelige verdier bl.a. knyttet til biologisk mangfold, friluftsliv, landskap og kvartærbiologi som vil bli berørt av en eventuell kraftutbygging,

Alternativ A for Raudfjellet kraftverk innebærer inntak av Bjøllåga. Når det gjelder forvaltningen av Bjøllåga og mulig kraftutbygging legger vi til grunn at dette spørsmålet nylig har vært behandlet i Stortinget. I St. meld. Nr. 75 (2003-2004) gir OED en slik tilråding: *"Departementet tilrår at Tespa og Bjøllåga ikke tas inn i verneplanen, men at vassdragene vernes gjennom en justering av nasjonalparkgrensen"*. Stortinget sluttet seg til denne tilrådingen. Flere av høringsinstansene, også Rana kommune, gikk inn for at vassdraget fikk varig vern mot kraftutbygging. På denne bakgrunn ser DN det som uaktuelt å gi fritak fra Samlet plan for et prosjekt på et areal som Stortinget forutsetter skal bli en del av en nasjonalpark.

Når det gjelder alternativ B, uten inntak av Bjøllåga, legger DN til grunn at det så langt ikke er påvist et konfliktpotensial som sannsynliggjør at prosjektet ikke ville blitt plassert i kategori I.

DN's vedtak

Samlet plan for vassdrag er en løpende prosess, og skal indikere hvilke prosjekt som først kan konsesjonsbehandles. Samlet plan ble sist presentert for Stortinget i St. meld. nr. 60 (1991-92). Stortingsmeldingen åpner på gitte betingelser for å flytte prosjekt fra kategori II til kategori I, eller å gi prosjekter unntak fra behandling i Samlet plan. Direktoratet for naturforvaltning har ansvaret for forvaltningen av Samlet plan. Vedtak blir fattet i samråd med NVE.

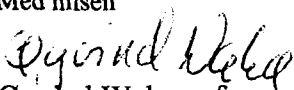
Det vises til søknader om unntak fra Samlet plan fra Sweco Norge AS på vegne av Miljøenergi Nordland. Prosjektet Raudfjellet kraftverk, alternativ B, dvs. utnyttelse av fallet i Raudfjellfossen i Ranavassdraget uten overføring fra Bjøllåga gis unntak fra Samlet plan. Prosjektet Raudfjellet kraftverk alternativ A, med overføring av Bjøllåga, gis ikke unntak fra Samlet plan. Det legges til grunn at dette prosjektet ikke tilfredsstillers kriteriene for å få unntak fra Samlet plan og også vil komme i konflikt med Stortingets føringer for framtidig forvaltning av Bjøllåga. For prosjektet Svartisdal kraftverk, som skal utnytte fallet mellom Austerdalsvatnet og Svartisvatnet legger DN til grunn at forholdet mellom bruk og vern vil avklares gjennom den prosessen som er igangsatt i forhold til mulige utvidelser av Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark, og at vurderingene i en slik prosess går foran administrative vurderinger i Samlet plan. Det legges til grunn at konsesjonsspørsmålet ikke kan avgjøres før spørsmålet om vern er avgjort.

For Svartisdalprosjektet legger DN til grunn at spørsmålet om vern eller eventuell utnyttning til vannkraft må avgjøres gjennom verneprosessen. Det vil være naturlig at regjeringen konkretiserer sine

intensjoner om framtidig forvaltning av området i et kommende vernevedtak. DN anbefaler at Miljøenergi Nordland tar kontakt med fylkesmannen i Nordland med tanke på at utbyggingsplanene i området blir tilstrekkelig belyst i de utredningene og den saksbehandlingen som skal gjennomføres før det skal fattes vedtak om eventuelle utvidelser av Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark. Hvis verneprosessen fører til at områdene rundt Austerdalsvatnet blir vernet vil det umuliggjøre vannkraftutbygging.

Vi ønsker samtidig å gjøre søker oppmerksom på at en konsesjonsbehandling ofte vil føre til at det kommer fram ny og bedre kunnskap om konsekvensene av en utbygging. Blant annet ved at søker blir pålagt å bedre dokumentere verdier i tiltaksområdet, og virkninger av en utbygging, for bl.a. natur- og kulturmiljøet i forbindelse med konsesjonssøknaden. Et unntak fra Samlet plan representerer derved ingen forhåndskonklusjon for de vurderinger av fordeler og ulemper som skal gjøres under en konsesjonsbehandling.

Med hilsen

Øyvind Walsø e.f.
Seksjonsleder

Odd Kristian Selboe

Kopi til:

Norges vassdrags- og energidirektorat	Postboks 5091 Majorstua	0301	Oslo
Nordland fylkeskommune	Fylkeshuset	8048	Bodø
Fylkesmannen i Nordland	Miljøvernavdelingen	8002	Bodø
Miljøenergi Nordland	Svenskveien 20	8626	Mo I Rana
Rana kommune	Postboks 173	8601	Mo I Rana

DET KONGELIGE
KLIMA- OG MILJØDEPARTEMENT

Rødøy-Lurøy Kraftverk AS
Tjongsfjorden
8186 TJONGSFJORDEN

Deres ref

Vår ref

Dato

12/3981

18.03.2014

Om unntak fra Samlet plan for Stelåga kraftverk og planene for utvidelse av Saltfjellet - Svartisen nasjonalpark

Det vises til tidligere søknad fra CM Consulting på vegne av Rødøy-Lurøy kraftverk AS om unntak fra Samlet plan for prosjektet Stelåga kraftverk i Rødøy kommune, samt Miljødirektoratet og Norges vassdrags- og energidirektorat sin vurdering av spørsmålet om unntak fra Samlet plan, jf. Miljødirektoratet sitt brev av 02.05.07 til Klima- og miljødepartementet og Olje- og energidepartementet. Det vises også til at Fylkesmannen i Nordland i 2008 sendte oppstartsmelding for utvidelse av nasjonalparken i Rødøy og Rana kommuner. Videre vises det til at det i 2012 ble sendt ut ny oppstartsmelding, denne gangen i et samarbeid mellom Fylkesmannen og Midtre Nordland nasjonalparkstyre, som omfattet både aktuelle utvidelsesområder fra 2008, revisjon av vernekategori og verneforskrift for eksisterende områder samt forvaltningsplan. Det vestre utredningsområdet omfattet Indre og Ytre Stelåga som også er aktuelle for en eventuell utnyttelse av vannkraftproduksjon i Stelåga kraftverk.

Utkast til verneplan er nå til faglig godkjenning i Miljødirektoratet før verneforslaget sendes på høring. Fylkesmannens forslag til utvidelse av nasjonalparken i Rødøy og Rana innebærer blant annet at Melfjordens nordside vernes som del av nasjonalparken og at det i tillegg opprettes et eget landskapsvernområde vest for eksisterende kraftlinje over Melfjordloftan.

Det er opprettet et arbeidsutvalg som har bistått Fylkesmannen i arbeidet med verneplanen. Dette arbeidsutvalget har fremmet et alternativt forslag til utvidelse av nasjonalparken som samtidig sikrer mulighetene for en eventuell framtidig utnyttelse av Indre og Ytre Stelåga til kraftproduksjon.

De to alternative forslagene til utvidelse av nasjonalparken vil bli sendt på offentlig høring medio 2014, og begge forslagene vil bli redegjort for i høringsdokumentet. Sluttbehandling i Klima- og miljødepartementet av forslagene til utvidelse av nasjonalparken vil kunne skje i slutten av inneværende år/begynnelsen av 2015.

De faglige utredningsarbeidene knyttet til verneplanprosessen vil øke kunnskapsgrunnlaget knyttet til fordelene og ulempene av et eventuelt vern i forhold til andre samfunns- og brukerinteresser, herunder eventuell kraftutbygging, og mulighetene for en god samfunnsmessig kombinasjon av disse. Høringen av de to forslagene til utvidelse av Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark vil ytterligere belyse disse problemstillingene.

Klima- og miljødepartementet beklager at det har tatt lang tid å ta stilling til spørsmålet om unntak fra Samlet plan for Stelåga kraftverk, men vil med dette orientere om at departementet gjennom sluttbehandlingen av forslaget til utvidelse og revisjon av Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark, også vil ta endelig stilling til spørsmålet om unntak fra Samlet plan for Stelåga kraftverk. Dette vil skje på vanlig måte i samråd med andre berørte departementer gjennom utarbeidelsen av kongelig resolusjon.

Departementet vil anmode Rødøy-Lurøy kraftverk AS til aktivt å ta del i høringsprosessen knyttet til verneforslagene og i denne sammenheng belyse sine brukerinteresser i tilknytning til en eventuell utnyttelse av vannkraftressursene fra Indre og Ytre Stelåga.

Med hilsen

Tonje Cecilie Hagen Geiran (e.f.)
prosjektleder

Trygve Homme
seniorrådgiver

Dokumentet er godkjent elektronisk, og har derfor ikke håndskrevet signatur.

Kopi til:

Rødøy kommune	Postboks 93	8185	VÅGAHOLMEN
Fylkesmannen i Nordland	Moloveien 10	8002	BODØ
Norges vassdrags- og energidirektorat	Postboks 5091 Majorstua	0301	OSLO
Nordland fylkeskommune	Fylkeshuset	8048	BODØ
Miljødirektoratet	Postboks 5672 Sluppen	7485	TRONDHEIM
Olje- og energidepartementet	Postboks 8148 Dep	0033	OSLO

